

Ksaver Meško :

Zgodba o junaškem petelinu.

Vrhu gnoja ob svinjskih hlevih je stal petelin, mogočno krilil s perutmi in zaporedoma, zelo mogočno in oblastno pel: »Kikiriki-i-i-i!«

Mladi svet, bele, rumene in grahaste jarike so povzdigovale glave, nagibale jih na eno stran, da so ga videle bolje, slišale razločneje njegov predirljivi glas. Starejše putke so mirno brskale po gnoju in po dvorišču okoli gnoja in so se malo menile za kričavega poveljnika.

Ko se je dovolj nakričal, dovolj se razkazal svojemu zarodu, je opozoril vso družino nase še enkrat z odločnim, zateglim: »Kukurukuk!«

Še stare in malobrižne kure in koklje so tedaj prenehale v iskanju in brskanju po gnoju in pesku in so pozorno povzdignile glave. Še dvakrat, trikrat je zaklical gospodar: »Kukuruk!« pa je bila že vsa dovolj obilna družina zbrana okoli njega.

»Tako tega ne smemo pustiti!« je izpregovoril petelin z bahato odločnostjo. »Dve noči je ropala pri nas lisica. Štiri piške že manjkajo.«

Nekaj najmlajših jarik je žalostno zakikcalo ob spominu na matere in sestre.

»Manjkajo, manjkajo! Snedla jih je roparska požeruhinja! A kaj hočemo?« je modrovala stara, nekoliko šepava kokoš, čepeča tik ob kokotu.

»V kot se je treba stisniti ponoči, ne se pa nastavljati ob durih in špranjah. Noč ima svojo moč, in kdor se nevarnosti ne varuje, pade lisici v žrelo,« je modrovala druga starina, ki ji je od starosti že izpadalo perje, da je bila na hrbtu vsa oskubljena.

»Je itak vseeno, ali nas pojedjo ljudje ali lisica,« je hladnokrvno in precej žolčavo pripomnila tretja. Bila je znana zelo nestrpna in strupena.

»Vse to je zanič!« je samozavestno odklonil petelin. »Treba, da si kako pomagamo.«

»Kaj bomo mi!« je smelo ugovarjala bela mladica. »Naj poskrbè ljudje, katerim moramo služiti. Ti naj nas ščitijo!«

»Bodo nas ščitili, bodo!« se je napol zaničljivo, napol jezno kregal očka petelin. »Malò se pojezè zjutraj, ko opazijo, da je spet izginila putka; gospodar še celo kosmato zakolne — a ne storé nič. Pomagaj si sam, je vedno veljalo in še velja!«

»Ah, kako me, sirote? — Ali proti taki zverini, kakor je lisica? — Saj nas vse pohrusta s perjem in s kostmi,« je vreščalo vsepovprek med vznemirjenim ženskim svetom.

»Kakopak — bojzljivec je bil in bo večno tepen, stara storija. Pogumnemu pa je bila in bo sreča vedno mila, dokazana resnica.«

»Res, res!« so pritrjevale nekatere, zlasti mlajše.

»Jaz sem sklenil,« je važno nadaljeval pogumni gospodar, »da mora biti tej moriji konec. Naravnost nad lisico grem — kdo gre z menoj?«

»Ojej! Ojemine! Ojehtana!« so kričale in vreščale putke vsevprek. »Saj nas bo vse snedla.«

»Kaj še!« se je zaničljivo odrezal petelin in je z ostrimi kremplji junaško pobrskal po gnoju. »Če ste take kukavice, pojdem pa sam.«

In je kar stopil nekaj korakov z vrhunca gnoja.

»Ali samega pa gospoda áteka vendar ne bomo pustile!« so kričale mlajše putke in jarike. »Vse pojdemo z vami!«

»Kakor pač mislite,« je malomarno in hladno menil petelin. »Kdor je z menoj, pojdi! Kdor si ne upa, naj straži doma gnoj. Tudi dobro delo... Kikiriki-i-i!«

Kakor bojni klic najbolj navdušenega vojskovodje je zvenel njegov zmagoslavni spev.

»Ko bi morda vzeli s seboj Čuvaja, psa,« je bolj neodločno in boječe opomnila pepelnata kokoš.

»Kaj naj z njim? Bil bi nam le v napotje,« je odklonil gospod general. »Naposled se bo pa še širokoustil, da je zmagal on. Nak!«

Pa so se dvignili in šli, prav lepo število. Le štiri starke, že vse utrujene in krevljaste, so ostale doma.

Najnaprej je stopal petelin. Glavo je nesel pokoncu, da je Napoleon po najhujši zmagi ni mogel bolj oholo. Greben mu je kar žarel od ponosa in zavesti gotove zmaže.

Putkam pa ni bilo vsem lahko pri srcu. Marsikatera se je ozrla zdaj pa zdaj boječe in hrepeneče nazaj proti domu in je na tihem prav zbegano zavzdihnila.

Čim bliže so prihajali šumi, tem večji je postajal nemir v kokošjih vrstah. Dve, tri so kakor na smrt utrujene počenile kar na zemljo. Ko se je vojna truma nekoliko oddaljila, so planile pokoncu, se obrnile in jo vzrezale proti domu, kar so jih nesle tanke noge in malo bolj nerodne peruti. — Dobro je bilo, da je petelin skrbno in napeto gledal proti gozdu, sicer bi se bil nad ubežnimi podložnicami sigurno zelo nemilostno razsrdil.

»Kikiriki-i-i-i-i!« se je drl na vse grlo, ko so se bližali gozdu. Venomer je ponavljal, klical in izzival lisico: »Kikiriki-i-i-i-i!« Tako da je ženski zarod, zlasti mlajši, občudovaje zijal vanj in se ni mogel nadeviti takemu pogumu in junaštvu.

Niso prišli še daleč v les, kar jim je — o groza in gorje! — med drevjem pridrvela nasproti lisica. Kosmati rep je nesla po zraku kakor zmagoslavno zastavo.

»Krik — krik!« je jeknil junak-petelin ob nenadnem pogledu na strašno nasprotnico, srfotal čez vso že nevarno omahujočo bojno vrsto ter se pognal v tako divji beg, da še vse življenje nikoli nikdar ni bežal tako grozno.

Pač je še slišal nekaj hipov za seboj vrišč svojih ženic in hčerk, ki jih je brez izbere in brez usmiljenja morila kosmata roparica. Potem ni slišal nič več, kakor da je od groze oglušel in izgubil povsem vso zavest razen te, da je treba na žive in mrtve bežati, bežati, leteti, leteti.

Kako je prišel domov, bi res ne vedel in ne mogel povedati. Kar naenkrat je zletel čez plot in padel na domače dvorišče, dasi je že mislil, da ga ne bo videl nikoli več. Komaj se je privlekel do gnoja. »Kik-rik! Kik-kih!« je še izdihnil tam dva tri kikce, pa je obležal kakor v resnici mrtev.

Putke, kar jih je ostalo še doma, so se zbrale ob njem, ga od vseh strani prestrašeno ogledovale in sožaljno kokodajskale.

Polagoma pa je vendar oživel. In ko so pribežale in prifrftale na dvorišče in na gnoj še dve kuri in tri jarike in so kokodajsale in vpile kakor za smrt, se je postavil celo pokoncu in se razkoračil in razkačil: »Take nespametnice! Ali nisem rekel: pamet in previdnost!«

»O, ko nas ne bi bili vi zvabili v gozd, bi bile moje sestre še žive,« je očitaje javkala prižasta jarika, napol še pišče.

»Norica ti, ti oslè ti neumno,« jo je ostro okregal petelin, »same so krive. Kaj pa me niso poslušale, ko sem pa vendar svaril: Nikarte se prenačliti! Le pamet in previdnost! Če bi me bile poslušale in ubogale, vse bi se bile rešile, kakor sem se jaz.«

Tako je rekel in se je sam sebi zazdel zelo moder in junaški. Razkoračil se je še bolj, razkračil peruti, visoko povzdignil glavo, da je greben kar žarel v solncu — pač pravi petelin na gnoju.

A. J. Javorski:

Pomlad.

Že črni trn je zacvetel —
oj prišla je pomlad!
Na ravno polje zdaj bom šel —
orat in pa sejati!

Konjiča dva napregel bom
in v brazdo ju pognal —
za plugom v brazdi stopal bom
in branal in sejati.

Nad mano solnce stalo bo,
pod njim škrjanček pel —
pa srce se smejalo bo,
da bi ves svet objel.

In ko bom delo dokončal,
zavriskam v solnčni dan —
in črni trn se bo smejal,
prepevala ravan ...

